

آیین‌نامه اجرایی ورود، ساخت، فرمولاسیون و مصرف کودهای شیمیایی، زیستی، آلی و سموم دفع آفات نباتی

وزارت جهادکشاورزی - وزارت صنایع و معادن - وزارت بازرگانی - سازمان حفاظت محیط‌زیست

وزیران عضو کمیسیون امور زیربنایی، صنعت و محیط‌زیست بنا به پیشنهاد مشترک شماره ۱۶۰۸۲/۰۲۰ مورخ ۱۵/۵/۱۳۸۸ وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان حفاظت محیط‌زیست و مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران و به استناد بند «ب» ماده (۶۱) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۳ - و با رعایت تصویب‌نامه شماره ۱۶۴۰۸۲/ت۳۷۳-هـ مورخ ۱۰/۱۰/۱۳۸۶ «آیین‌نامه اجرایی ورود، ساخت، فرمولاسیون و مصرف کودهای شیمیایی، زیستی، آلی و سموم دفع آفات نباتی» را به شرح زیر تصویب نمودند:

آیین‌نامه اجرایی ورود، ساخت، فرمولاسیون و مصرف کودهای شیمیایی، زیستی، آلی و سموم دفع آفات نباتی

فصل اول - تعاریف و اصطلاحات:

ماده ۱- واژه‌ها و اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف - مواد آلی: ترکیبات کربنی که به وسیله گیاهان، جانوران و ریز جانداران خاک تولید می‌شوند.

ب - کود: هر ماده آلی یا معدنی با منشاء طبیعی یا مصنوعی (به جز مواد آهکی) که به خاک یا گیاه اضافه می‌شود تا یک یا چند عنصر ضروری برای رشد گیاه را تأمین کند.

ج - کود آلی: فرآورده جنبی به دست آمده از فرآوری ماده‌های جانوری و گیاهی که دارای مقدار کافی عناصر غذایی است و ارزش کود دارد.

د - فرآورده زیستی (بیولوژیک): فرآورده‌هایی که طی انجام فعالیت‌های میکروبی بر روی مواد آلی در خاک تولید می‌شوند.

هـ - کود زیستی (بیولوژیک): فرآورده‌های جامد، مایع یا نیمه جامد حاوی موجودات زنده مفید خاکزی یا متابولیت‌های آنها که قادر است به نحوی در تأمین عناصر غذایی مورد نیاز گیاه، افزایش عملکرد و یا بهبود خواص فیزیکی و شیمیایی خاک مؤثر باشد.

و - کمپوست: ماده سیاه رنگی که پس از فرایند تغذیه‌ای توسط ریزجانداران هوازی گرمادوست خاک، کرم‌های خاکی و حشرات از مواد آلی گیاهی و حیوانی بر جای می‌ماند.

ز - ورمی کمپوست: فضولات دفع شده حاصل از فعالیت تغذیه‌ای و هضم انواع مواد آلی توسط گونه‌های خاصی از کرم‌های خاکی.

ح - کود شیمیایی: ترکیبات شیمیایی که حاوی عناصر معدنی مورد نیاز گیاهان می‌باشند.

ط - پروانه مسئولیت فنی: مجوزی که پس از صدور پروانه بهره‌برداری و تأیید مشخصات و تجهیزات آزمایشگاه واحد تولیدی و مسئول فنی توسط وزارت جهاد کشاورزی صادر می‌شود.

ی - مسئول فنی: فردی که دارای شرایط لازم جهت کنترل و نظارت بر تولید در کارگاه‌های تولید سم، کود شیمیایی، آلی و زیستی بوده که حداقل دارای درجه تحصیلی مهندسی یا لیسانس در رشته‌های کشاورزی، شیمی، داروسازی، پزشکی و یا سایر رشته‌های مرتبط باشد انتخاب می‌شود. کارگاه‌های مشمول این مصوبه ملزم به داشتن مسئول فنی تأیید شده توسط وزارت جهاد کشاورزی می‌باشند.

ک - پروانه ساخت: مجوزی که پس از صدور پروانه مسئولیت فنی و برای ساخت هر محصولی که ترکیب‌بندی آن توسط وزارت جهاد کشاورزی تأیید شده پس از اخذ استعلام‌های لازم و در چارچوب ضوابط صادر می‌شود.

ل - محصول سالم: محصولی که عاری از عناصر و ترکیبات سمی و آلاینده بوده و یا با رعایت حداکثر باقی‌مانده مجاز آنها تولید شده باشد.

م - شبکه مراقبت: سامانه‌ای که زمان کنترل عوامل خسارت‌زا را براساس اطلاعات فنی حاصل از نمونه‌برداری و ردیابی‌های آفات و تجزیه و تحلیل آن به بهره‌برداران اعلام می‌دارد و بر اجرای عملیات کنترلی نظارت می‌نماید.

ن - مسمومیت: آلودگی شخص به سم توسط خود و یا شخص دیگر بصورت عالمانه و عامدانه و یا مسمومیت بر اثر عدم اطلاع، بی‌دقتی و یا ناخواسته را گویند که اعم از عمدی یا اتفاقی است.

س - سموم دفع آفات نباتی: کلیه ترکیبات آلی، معدنی و غیره که به منظور کنترل آفات نباتی، انباری و خانگی به صورت جامد، مایع و گاز به کار برده می‌شود.

ع - محصول ارگانیک: محصولاتی که در روند تولید آنها هیچ ماده شیمیایی اعم از کود، سم، هورمون و غیره استفاده نشده و این محصولات عاری از هرگونه آلاینده شیمیایی، فلزات سنگین و ترکیبات مضر می‌باشند. در فرایند تولید این محصولات صرفاً از مواد و عوامل با منشاء طبیعی استفاده می‌شود.

ف - مدیریت کنترل انبوهی آفات (IPM): فرایند طراحی و تصمیم‌گیری و اجرای روش‌های کنترل آفات مبتنی بر اکوسیستم با بکارگیری تمام روش‌ها و فنون متناسب و قابل انطباق و ممکن، در راستای نگهداری جمعیت آفات زیر سطح ضرر و زیان اقتصادی.

ص - محصولات تازه‌خوری: محصولاتی که بدون هرگونه تغییر ظاهری و به صورت خام، مورد مصرف انسان قرار می‌گیرند از قبیل میوه‌های تازه، سبزیجات، صیفی‌جات و مانند آنها.

ق - آفت‌کش: هر ماده یا مخلوط و یا هر موجود زنده که برای پیشگیری، نابودسازی و یا کنترل ناقلین بیماری انسانی یا حیوانی، گونه‌های ناخواسته نباتات یا حیوانات ایجادکننده خسارت در عرصه‌های طبیعی، تولید، فراوری، انبارداری، حمل و نقل، محصولات کشاورزی، چوب و فرآورده‌های چوبی یا خوراک دام و یا جهت مبارزه با حشرات و آفات داخل و یا روی پوست بدن حیوانات مورد استفاده قرار می‌گیرد و مصادیق آن عبارتند از عوامل و فرآورده‌های بیولوژیکی، مواد شیمیایی، دورکننده‌ها، جذب‌کننده‌ها، هورمون‌ها و مواد مشابه.

تبصره - مفاهیمی که در این ضوابط تعریف نشده است تابع مقررات و تعاریف کنوانسیون‌های بین‌المللی الحاقی و قوانین مربوط می‌باشد.

ر - روش کنترل زیستی (بیولوژیک) آفات: به استفاده عملی و کاربردی از عوامل کنترل زیستی و یا فرآورده‌های آنها برای کنترل آفات اطلاق می‌شود.

ش - روش کنترل غیرشیمیایی آفات: به کلیه روش‌ها و ادواتی از قبیل تله‌ها، کارت‌ها، نوارهای رنگی، مواد، جلب‌کننده‌ها، دورکننده‌ها و غیره اطلاق می‌شود که غیرسمی بوده در کنترل آفات به کار می‌روند.

فصل دوم - هیئت نظارت:

ماده ۲- هیئت نظارت بر تولید، توزیع، مصرف و واردات کود با ترکیب زیر تشکیل می‌شود و از این پس هیئت نظارت نامیده می‌شود:

الف - معاون آب و خاک و صنایع وزارت جهاد کشاورزی (رئیس).

ب - معاون وزیر نفت در امور پتروشیمی.

ج - معاون امور تولیدات گیاهی وزارت جهاد کشاورزی.

د - معاون محیط زیست انسانی سازمان حفاظت محیط زیست.

ه - معاون ذریع سازمان انرژی اتمی ایران.

و - معاون سلامت وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

ز - معاون ذریع وزیر بازرگانی.

ح - معاون ذریع وزیر کشور.

ط - معاون ذریع وزیر صنایع و معادن.

ظ - رئیس مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران.

ح - دو نفر از اعضای هیئت علمی صاحب نظر با انتخاب وزیر جهاد کشاورزی.

خ - نماینده تشکل یا تشکل‌های صنفی ذریع در زمینه تولید، ورود و مصرف کود (بدون حق رأی).

تبصره ۱- احکام اعضای این هیئت پس از معرفی توسط دستگاه‌های ذریع، از طرف وزیر جهاد کشاورزی و برای مدت چهار سال صادر می‌شود.

تبصره ۲- هیئت نظارت حداقل هر ماه یکبار جلسه تشکیل خواهد داد و جلسات با حضور دو سوم اعضای رسمیت پیدا می‌کنند و مصوبات آن با اکثریت آراء اعضای حاضر لازم‌الاجرا خواهد بود.

تبصره ۳- مصوبات هیئت نظارت توسط وزیر جهاد کشاورزی ابلاغ خواهد شد.

تبصره ۴- دبیرخانه هیئت نظارت در معاونت آب و خاک و صنایع وزارت جهاد کشاورزی تشکیل خواهد شد.

تبصره ۵- هیئت نظارت می‌تواند در صورت نیاز از افراد ذیصلاح حسب مورد برای شرکت در جلسات بدون حق رأی دعوت نماید و یا اینکه امور مربوط را به کمیته‌های تخصصی ارجاع دهد.

ماده ۳- وظایف هیئت نظارت عبارتند از:

الف - تدوین سیاست‌های لازم در زمینه تولید، ورود و مصرف انواع کود و پیشنهاد به مراجع ذریع جهت تصویب.

ب - برنامه‌ریزی، هماهنگی و نظارت در زمینه تولید، ورود و مصرف انواع کود.

ج - برنامه‌ریزی به منظور بهبود و توسعه صنعت تولید و ترویج مصرف کودهای آلی و زیستی، کمپوست و ورمی کمپوست.

د - بررسی، بازنگری و تصویب ضوابط و دستورالعمل‌های تولید، ورود و مصرف در چارچوب موارد مندرج در این آیین‌نامه و نظارت بر حسن اجرای آنها.

ه - تأیید صلاحیت مسئول فنی.

و - ثبت و احراز مشخصات فنی کودهای تولیدی قبل از عرضه و کودهای وارداتی قبل از ثبت سفارش.

ز - تصویب فهرست کودهای مجاز و مورد نیاز کشور.

ح - تصویب مشخصات برجسب الصاقی بر انواع کودها.

ط - بررسی و تصمیم‌گیری در مورد مسائل و مشکلات و پیشنهادهای فنی ارجاعی از دستگاه‌های ذریع و در صورت لزوم ارجاع به مراجع ذیصلاح برای تصمیم‌گیری.

ماده ۴- هیئت نظارت بر سموم از نمایندگان ذیصلاح سازمان حفظ نباتات، مؤسسه گیاه پزشکی، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، سازمان دامپزشکی کشور، سازمان پزشکی قانونی و سازمان حفاظت محیط زیست و دو نفر کارشناس آگاه در زمینه سموم دفع آفات بنا به پیشنهاد سازمان حفظ نباتات و تصویب وزیر جهاد کشاورزی تشکیل می‌شود و اداره جلسات برعهده نماینده سازمان حفظ نباتات است.

ماده ۵- وظایف هیئت نظارت بر سموم عبارتند از:

الف - تصویب فهرست سموم مجاز و تجدیدنظر در آن متضمن فرمول شیمیایی، نوع فرمولاسیون، حداکثر غلظت ماده مؤثر سم، حداکثر وزن و حجم بسته‌بندی، نوع ظروف و سایر مشخصات ضروری.

ب - تصویب مشخصات لازم برای برجسب سموم.

تبصره - پیشنهاد فهرست و مشخصات اولیه موضوع بندهای (الف) و (ب) این ماده و نیز سایر پیشنهادات دستگاه‌های عضو هیئت نظارت بر سموم درباره مسایل فنی مربوط به سموم توسط سازمان حفظ نباتات جمع‌بندی و برای بررسی و اتخاذ تصمیم در دستور طرح در هیئت یادشده قرار می‌گیرد.

ماده ۶- هیئت نظارت بر سموم می‌تواند نسبت به تشکیل کمیته‌های فنی، تخصصی و زیست‌محیطی سموم اقدام نماید، نحوه تشکیل کمیته‌ها و اعضای آن با تصویب هیئت نظارت خواهد بود.

ماده ۷- هیئت نظارت بر سموم موظف است در مورد سمومی که علی‌رغم ثبت و رعایت موارد احتیاطی، برای انسان، حیوان و سلامت محیط زیست مخاطره‌آمیز می‌باشند تجدیدنظر نماید.

فصل سوم - تولید و ترکیب‌بندی کود و سم:

ماده ۸- وزارت جهاد کشاورزی (سازمان حفظ نباتات) موظف است اقدامات لازم برای حمایت و پشتیبانی از بخش غیردولتی به منظور تولید عوامل کنترل بیولوژیک و بهره‌برداری از آنها به عمل آورده، سازوکارها و دستورالعمل‌های لازم را تهیه و ابلاغ نماید.

ماده ۹- در راستای توسعه تولید و مصرف کودهای آلی و زیستی و بهینه‌سازی مصرف کودهای شیمیایی، تمامی وزارتخانه‌ها و سازمان‌های مرتبط مکلفند با مسئولیت وزارت جهاد کشاورزی سیاست‌گذاری لازم را به منظور توسعه مشارکت بخش غیردولتی در این خصوص به عمل آورند.

ماده ۱۰- احداث و بهره‌برداری از هر واحد صنعتی برای تولید انواع سموم و کودهای شیمیایی، آلی و زیستی منوط به اخذ جواز تأسیس، پروانه بهره‌برداری و طرح توسعه از وزارت جهاد کشاورزی یا وزارت صنایع و معادن حسب مورد در چارچوب وظایف قانونی و با رعایت مقررات مربوط می‌باشد.

تبصره - صدور مجوز تأسیس، پروانه بهره‌برداری و طرح توسعه باید در چارچوب مقررات حفاظت محیط زیست و استعمال از سازمان حفاظت محیط زیست صورت گیرد.

ماده ۱۱- تولید و ترکیب‌بندی هر نوع کود در داخل کشور منوط به اخذ پروانه ساخت محصول از وزارت جهاد کشاورزی می‌باشد.

تبصره - وزارت جهاد کشاورزی به منظور صدور پروانه ساخت حسب ضرورت، استعلام‌های لازم در زمینه عدم بیماری‌زایی برای انسان و رعایت حدمجاز عناصر سنگین و مواد پرتوزا رعایت استانداردهای زیست‌محیطی را حسب مورد از وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی، سازمان انرژی اتمی، سازمان حفاظت محیط‌زیست و سازمان حفظ نباتات به عمل می‌آورد.

ماده ۱۲- درج شماره پروانه بهره‌برداری و پروانه ساخت محصول، تاریخ تولید و انقضاء، قیمت مصرف‌کننده، کدگذاری کالا، شماره پارت و آدرس واحد تولیدی بر روی برچسب کود ساخت داخل به منظور عرضه آن الزامی است.

تبصره - موارد فوق نافی شرایط و ضوابط آئین‌نامه برچسب‌گذاری کالاهای شیمیایی (GHS) نمی‌باشد.

ماده ۱۳- پروانه ساخت هر کود به مدت دو سال اعتبار خواهد داشت و قابل تمدید خواهد بود.

تبصره - تداوم اعتبار پروانه در طول مدت دو سال منوط به استمرار وجود شرایطی است که در پروانه درج می‌شود. در صورت عدم رعایت ضوابط ساخت، پروانه ساخت ابطال خواهد شد. وزارت جهاد کشاورزی موظف است این موضوع را در پروانه‌های ساخت درج نماید.

ماده ۱۴- به منظور تأمین ماده آلی قابل مصرف در اراضی کشاورزی، وزارت کشور به استناد مواد (۷) و (۱۰) قانون مدیریت پسماندها - مصوب ۱۳۸۳- موظف است با همکاری وزارت جهاد کشاورزی و وزارت صنایع و معادن نسبت به توسعه صنعت تولید کمپوست و ورمی کمپوست استاندارد از پسماندهای فسادپذیر عادی و کشاورزی اقدام نماید.

تبصره - وزارت کشور موظف است ظرف شش ماه از ابلاغ این آیین‌نامه با همکاری وزارت جهاد کشاورزی شیوه‌نامه تهیه و تولید کمپوست و ورمی کمپوست از پسماندهای فسادپذیر عادی و کشاورزی را تدوین نماید.

ماده ۱۵- سازمان حفظ نباتات موظف است ظرف سه ماه از ابلاغ این آیین‌نامه نسبت به تدوین و اعلام ضوابط فنی فرآیند تولید اقدام و واحدهای تولیدی و ترکیب‌کننده سموم را پیش از اخذ پروانه ساخت ملزم به رعایت ضوابط مذکور نماید.

ماده ۱۶- وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی، صنایع و معادن، مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران و سازمان حفاظت محیط‌زیست موظفند برنامه‌های کوتاه‌مدت و بلندمدت میزان تولید و نوع سموم و کودهای شیمیایی تولیدی را با رویکرد تولید براساس فناوری‌های نوین با رعایت قوانین و مقررات و کنوانسیون‌های بین‌المللی تنظیم، اعلام و به مرحله اجرا درآورند.

ماده ۱۷- تمامی واحدهای تولیدکننده و ترکیب‌کننده سموم موظفند اقدامات لازم را به منظور جلوگیری از آلودگی محیط‌زیست و منابع آب و خاک براساس دستورالعمل‌های سازمان حفاظت محیط‌زیست به عمل آورند.

تبصره ۱- هرگونه احداث واحد جدید یا هرگونه تغییر در واحدهای تولیدی موجود با رعایت ضوابط زیست‌محیطی و لحاظ ماده (۱۶) این آیین‌نامه، منوط به بکارگیری فناوری‌های جدید رفع آلاینده‌گی است.

تبصره ۲- ضمن تشکیل پرونده بهداشتی برای شاغلان در واحدهای تولیدکننده و ترکیب‌کننده سموم، هر شش ماه حداقل یکبار معاینات دوره‌ای شاغلان و ارزیابی بهداشتی محیط کار انجام پذیرد.

فصل چهارم - واردات کود و سم:

ماده ۱۸- در راستای حفظ کیفیت منابع پایه خاک و آب کشور، وزارت جهاد کشاورزی موظف است سالانه فهرست و میزان کودهای مجاز مورد نیاز وارداتی را اعلام و با همکاری دستگاه‌های ذیربط مجموعه مشخصات و روش‌های فنی و نحوه اقدام هر یک از دستگاه‌ها حسب مورد و استانداردهای زیست‌محیطی ورود کود را پس از تصویب هیئت نظارت منتشر و اعمال و ترتیبات لازم برای اعمال و اجرای استانداردهای مربوط را فراهم نماید.

ماده ۱۹- کودهای وارداتی باید در کشور مبدأ ثبت شده باشند و دارای برگه بازرسی آنالیز کالا از یک شرکت بازرسی‌کننده داخلی و یا بین‌المللی معتبر و برچسب اطلاعات فنی - تجاری (موضوع ماده (۱۲) این آئین‌نامه) و بسته‌بندی (در صورت عرضه مستقیم) باشد.

ماده ۲۰- واردکنندگان کود ضمن رعایت ماده (۱۷) این آئین‌نامه مکلف به ارائه گواهی‌های لازم از مراجع ذیربط به شرح ذیل در زمان ترخیص می‌باشند:

الف - گواهی رعایت حد مجاز ترکیبات آلاینده سمی و عناصر سنگین براساس ضوابط و استانداردهای داخلی و بین‌المللی از وزارت جهاد کشاورزی.

ب - گواهی عاری بودن از عوامل بیماری‌زا برای گیاه و دام از وزارت جهاد کشاورزی و عاری بودن از عوامل بیماری‌زا برای انسان از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

ج - گواهی عدم پرتوزایی بیش از حد از سازمان انرژی اتمی کشور.

د - گواهی رعایت استانداردهای زیست‌محیطی از سازمان حفاظت محیط‌زیست.

تبصره ۱- دستگاه‌های فوق موظفند نتیجه بررسی‌های خود را از حیث صدور یا عدم صدور ظرف حداکثر پانزده روز به مبادی ورودی اعلام نمایند.

تبصره ۲- وزارت جهاد کشاورزی موظف است با همکاری دستگاه‌های ذیربط تسهیلات لازم به منظور ایجاد آزمایشگاه‌های مربوط توسط بخش خصوصی را در چارچوب قوانین و مقررات مربوط در مبادی ورودی اصلی فراهم نماید.

ماده ۲۱- هنگام ورود کود به کشور لازم است حداقل هفتاد درصد (۷۰٪) از مدت اعتبار مصرف آن باقی مانده باشد، واردکننده کود باید تمامی سوابق و هرگونه اطلاعات دیگر کود وارداتی را برای مدت چهار سال نزد خود نگهداری نموده و بنا به درخواست مراجع ذیصلاح در اختیار آنها قرار دهد.

ماده ۲۲- سموم آماده وارداتی، تکنیکال‌ها و مواد همراه و آن دسته از سمومی که در داخل کشور تولید و ترکیب می‌شوند باید از کیفیت لازم براساس ضوابط اعلامی سازمان حفظ نباتات برخوردار باشند.

ماده ۲۳- واردات کودهای آلی و زیستی که از منشأ پسماندهای پزشکی و ویژه، موضوع ماده (۲) قانون مدیریت پسماندها - مصوب ۱۳۸۳- تهیه شده باشند به داخل کشور ممنوع است.

فصل پنجم - توزیع کود و سم:

ماده ۲۴- تغییر بسته‌بندی، توزیع و عرضه انواع کودها منوط به اخذ مجوزهای مربوط از وزارت جهاد کشاورزی می‌باشد.

تبصره ۱- شرایط و ضوابط اخذ مجوزهای فوق طی دستورالعملی توسط وزارت جهاد کشاورزی تعیین و اعلام خواهد شد.

تبصره ۲- اخذ استعلام‌های لازم از سازمان حفاظت محیط‌زیست و حسب مورد از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی برای صدور مجوزهای فوق ضروری می‌باشد.

تبصره ۳- مدت اعتبار مجوز سه سال است که قابل تمدید می‌باشد.

ماده ۲۵- در صورتی که کود مورد نظر جزو مواد محترقه، اشتعال‌زا و سمی گروه‌بندی شود، باید به نحو مناسب با علائم مربوط روی برچسب درج شود. حمل و نقل، انبارداری و مصرف این کودها مشمول قوانین و مقررات خاص خواهد بود که برای حامل آنها لازم‌الاجرا می‌باشد.

ماده ۲۶- تمامی کودهای تولیدی و وارداتی در طول مدت اعتبار مجوزها باید مشخصات ثبت شده را دارا باشند و به منظور نظارت بر نحوه عملکرد و چگونگی مطابقت نمونه کود با مشخصات ثبت شده، وزارت جهاد کشاورزی مجاز است در هر مرحله اعم از پیش‌تولید، تولید، بسته‌بندی، انبار، برچسب‌زنی، حمل و نقل، فروش و مصرف نسبت به بازدید، نمونه‌برداری، ارسال به مراجع ذیصلاح موضوع ماده (۲۰) این آئین‌نامه و تطبیق نتایج با مشخصات ثبت شده اقدام نماید.

ماده ۲۷- هرگونه تغییر بدون مجوز در بسته‌بندی کود، دخل و تصرف در محتوای برچسب و شماره مجوزهای صادره ممنوع می‌باشد و مرجع صادرکننده مجوز موظف است نسبت به پیگیری موضوع در مراجع ذیصلاح اقدام نماید.

ماده ۲۸- واردکنندگان، تولیدکنندگان و توزیع‌کنندگان (شامل ترکیب و بسته‌بندی) انواع کودها باید مطابق ضوابط و دستورالعمل‌های فنی نسبت به نمونه‌برداری و انجام آزمایش از هر محموله کود تولیدی، وارداتی و ترکیب یا بسته‌بندی شده جهت تطبیق با مشخصات اعلام شده توسط مراکز آزمایشگاهی مورد تأیید وزارت جهاد کشاورزی و مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران (در مورد کودهای دارای

استاندارد مصوب) اقدام و نتیجه را به وزارت مذکور اعلام نمایند.

تبصره - مسئولیت فنی و حقوقی هرگونه عواقب ناشی از غفلت یا بی احتیاطی و عدم تطابق ویژگی های نمونه کود با مشخصات اعلام شده و نیز عدم رعایت ضوابط و معیارها برعهده تولیدکننده، واردکننده، فرموله و بسته بندی کننده مربوطه است.

ماده ۲۹- در صورت تخطی دارندگان مجوزها و عدول از شرایط اخذ هر یک از مجوزهای صادره و یا ضوابط این آئین نامه و دستورالعمل های آن، مرجع صادرکننده مجاز خواهد بود نسبت به اخطار کتبی و یا لغو مجوزهای صادره اقدام نماید.

تبصره - مفاد موضوع این ماده و اختیار دستگاهها باید در مجوزهای صادره درج شود.

ماده ۳۰- فروش انواع سم منوط به اخذ پروانه فنی و تایید صلاحیت از سازمان حفظ نباتات بوده و فروشندگان موظفند براساس ضوابط و مقررات سازمان حفظ نباتات عمل نمایند.

تبصره ۱- فروش سموم تاریخ مصرف گذشته و فاسد مجاز نیست و شرکتهای واردکننده و تولیدکننده یا فرموله کننده موظفند مطابق ضوابط و مقررات سازمان حفاظت محیط زیست نسبت به مرجوع یا امحاء آنها اقدام نمایند.

تبصره ۲- تولیدکنندگان و واردکنندگان موظفند میزان سموم تاریخ مصرف گذشته خود و محل نگهداری آنها را به سازمان حفظ نباتات اعلام نمایند.

ماده ۳۱- فروش سموم باید صرفاً براساس نسخ گیاه پزشکی که توسط آزمایشگاههای گیاه پزشکی و ادارات حفظ نباتات صادر می گردد انجام پذیرد.

ماده ۳۲- وزارت جهاد کشاورزی موظف است با همکاری وزارتخانه های راه و ترابری، کشور و بازرگانی، تولید، توزیع و حمل و نقل سموم شیمیایی را ظرف شش ماه پس از ابلاغ این آئین نامه ساماندهی نماید.

تبصره - تمامی وسایل حمل و نقل سموم شیمیایی بایستی دارای آرم و مشخصات لازم بوده و همچنین مجهز به سامانه موقعیت یاب جغرافیایی (GPS) باشند و حمل و نقل سموم باید پس از اخذ مجوز از سازمان حفظ نباتات انجام شود.

ماده ۳۳- وزارت جهاد کشاورزی مکلف است ظرف یکسال شبکه پایش سموم شیمیایی را از مرحله تولید و واردات تا مصرف این سموم طراحی و اجرا کند.

فصل ششم - مصرف کود و سم:

ماده ۳۴- وزارت جهاد کشاورزی موظف است رأساً یا در صورت لزوم با همکاری دستگاههای ذیربط و در صورت نیاز پس از تصویب مراجع ذیصلاح سیاستهای تشویقی، ترجیحی و برنامه های عملیاتی زمان بندی شده را به ترتیبی تدوین و به مرحله اجرا درآورد که مصرف کودهای آلی و زیستی در هر سال حداقل به میزان یک درصد افزایش یابد.

ماده ۳۵- وزارت جهاد کشاورزی موظف است از طریق فعالیتهای آموزشی و ترویجی زمینه بهبود مشارکت کشاورزان برای جلوگیری از مصرف بی رویه کودهای شیمیایی و توسعه مصرف کودهای آلی و زیستی، کمپوست و ورمی کمپوست را فراهم نماید.

ماده ۳۶- در راستای بهینه سازی مصرف انواع سموم و کودهای شیمیایی و توسعه تولید محصولات سالم، وزارت جهاد کشاورزی موظف است سیاستهای حمایتی و تشویقی خود را به نحوی تنظیم نماید که تولید محصولات سالم در اولویت قرار گیرند.

ماده ۳۷- وزارت جهاد کشاورزی موظف است به منظور بالا بردن سطح آگاهی تولیدکنندگان محصولات کشاورزی در جهت بهینه سازی مصرف سموم کشاورزی و توسعه راهکارهای مبارزه غیرشیمیایی و زیستی (بیولوژیک) با اولویت بخش خصوصی برنامه های ترویجی و آموزشی لازم را تدوین و اجرا نماید.

ماده ۳۸- وزارت جهاد کشاورزی موظف است ظرف یکسال از طریق سازمان حفظ نباتات نسبت به ایجاد و توسعه شبکه های مراقبت از محصولات کشاورزی و اجرای برنامه های مدیریت کنترل انبوهی آفات (IPM) با محوریت مبارزه زیستی (بیولوژیک) و با اولویت محصولات تازه خوری، پایش مصرف و حمل و نقل سموم و اعمال استانداردهای بهداشتی و زیست محیطی اقدام نماید.

ماده ۳۹- وزارت جهاد کشاورزی موظف است ظرف شش ماه پس از ابلاغ این آئین نامه برنامه ای تدوین نماید تا جایگاه آزمایشگاههای خاکشناسی در برنامه مصرف کودها به نحوی ارتقاء یابد که مصرف کود براساس نتایج آزمایشگاههای خاکشناسی باشد.

ماده ۴۰- وزارت بازرگانی موظف است با توجه به ضوابط و مقررات اعلام شده از سوی وزارتخانه های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و جهاد کشاورزی و سازمان حفاظت محیط زیست و سازمان انرژی اتمی و موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران نسبت به ثبت سفارش محصولات کشاورزی براساس ضوابط مذکور اقدام نماید، پایش محصولات کشاورزی وارداتی با تاکید بر باقیمانده سموم دفع آفات نباتی، فلزات سنگین و ترکیبات مضر ناشی از مصرف سموم برعهده وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می باشد.

ماده ۴۱- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است در راستای ارتقای آگاهی بهداشت حرفه ای کشاورزی با همکاری وزارت جهاد کشاورزی نسبت به تدوین و اجرای برنامه بهداشت کشاورزی با اولویت کاهش و بهینه سازی مصرف سموم و ارتقای سلامت کشاورزان اقدام نماید.

ماده ۴۲- وزارت جهاد کشاورزی موظف است به منظور معرفی، اصلاح و جایگزینی فناوری های مکانیزاسیون کشاورزی و در راستای بهینه سازی و افزایش کارایی مصرف سموم و انواع کودها، نسبت به توسعه فناوری های نوین سمپاش ها و کودکارها به صورت کمی و کیفی سالیانه در سطح ده درصد (۱۰٪) از اراضی کشاورزی اقدام نماید.

تبصره - وزارت صنایع و معادن موظف است نسبت به تأمین نیازهای ماشینی در راستای برنامه های وزارت جهاد کشاورزی همکاری نماید.

فصل هفتم - سایر مقررات:

ماده ۴۳- سازمان حفظ نباتات موظف است تمهیداتی ایجاد کند که متناسب با کنوانسیون های بین المللی، تولید، فرموله، واردات و مصرف سموم پرخطر در کشور ممنوع شود.

ماده ۴۴- سموم و مواد مخلوط شده با سموم و یا ظروف مصرف شده سموم و همچنین حمل و نقل آنها باید در مکان های جداگانه و ایزوله بوده و جدا از مواد خوراکی و آشامیدنی مصرفی انسان، حیوان و گیاهان زنده نگهداری شود. در صورت تخلف پروانه متخلفین لغو می شود.

ماده ۴۵- فعالان در زمینه تولید، واردات، فرموله کردن، بسته بندی، توزیع و فروش سموم باید مطابق ضوابط و دستورالعمل های سازمان حفظ نباتات فعالیت نمایند.

ماده ۴۶- وزارت جهاد کشاورزی (سازمان حفظ نباتات) موظف است با نظارت دقیق و مداوم، در صورت احراز تخلف، از قبیل واردات، تولید و توزیع سموم و کودهای تقلبی، استفاده از برجسبهای تقلبی، مصرف کودها و سموم ثبت نشده و تاریخ مصرف گذشته مراتب را به طریق مقتضی پیگیری و به اطلاع عموم برساند.

تبصره - سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و رسانه های عمومی موظفند حسب اعلام وزارت جهاد کشاورزی نسبت به اعلام اسامی سموم و کودهای تقلبی و غیرقابل مصرف اقدام نماید.

ماده ۴۷- فعالان در زمینه تولید، واردات، فرموله کردن، بسته بندی، توزیع و فروش سموم موظفند برچسب مشتمل بر مشخصات فنی کود، شرایط نگهداری، مدیریت مصرف و مدیریت پسماند و ملاحظات بهداشتی را براساس دستورالعمل های مصوب هیئت نظارت بر روی بسته کود الصاق نمایند.

تبصره ۱- عرضه کننده محصولات وارداتی موظف است ترجمه فارسی برچسب کود را بر روی بسته بندی کود الصاق نماید. در هر حال ذکر تاریخ تولید، قیمت و زمان انقضای مصرف در برچسب فارسی الزامی است.

تبصره ۲- در هنگام حمل و نقل کود به صورت فله علاوه بر رعایت ملاحظات بهداشتی و زیست محیطی باید مشخصات فوق الذکر در برگه ای درج و ممهور به مهر اشخاص حقیقی یا حقوقی ارسال کننده، ضمیمه بارنامه شود.

ماده ۴۸- تولید، فرموله کردن، نگهداری، حمل و نقل، توزیع و مصرف انواع سموم خارج از چارچوب ضوابط قانون حفظ نباتات و قانون مدیریت پسماندها و آئین نامه ها و دستورالعمل های مربوطه و این ضوابط ممنوع بوده و در هر مرحله ای که توسط سازمان حفظ نباتات تشخیص داده شوند تولیدکننده، فرموله کننده، نگهدارنده و توزیع کننده موظف است مطابق قانون و آئین نامه های مدیریت پسماندها نسبت به مسترد نمودن به تولیدکننده و امحاء آنها اقدام نمایند.

تبصره ۱- فروش سموم قاچاق و غیرمجاز وارداتی توسط سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی منوط به اخذ تاییدیه وزارت جهاد کشاورزی (سازمان حفظ نباتات) می‌باشد و در صورت عدم تایید، به هزینه واردکننده مرجوع و یا امحاء خواهند گردید.

تبصره ۲- سازمان حفظ نباتات می‌تواند نسبت به طرح شکایت در مراجع قانونی علیه قاچاقچیان و یا واردکنندگان بدون مجوز اقدام نماید.

ماده ۴۹- سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و سایر رسانه‌ها و همچنین دستگاه‌های آموزشی و فرهنگی موظفند به منظور پیشگیری از مصرف بی‌رویه سموم و کودهای شیمیایی، نسبت به ترویج و تبلیغ تولید، عرضه و مصرف محصولات سالم کشاورزی در سطح جامعه اقدام نمایند.

ماده ۵۰- موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران موظف است با همکاری وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و صنایع و معادن و سایر دستگاه‌های ذیربط در راستای بهینه‌سازی مصرف انواع کودهای شیمیایی و توسعه مصرف کودهای آلی و زیستی، استانداردهای انواع کودها (که مشتمل بر روشهای نمونه‌برداری و اندازه‌گیری‌های کیفی در نمونه‌های کود باشد)، ساخت سمپاشها، کودکارها و بذرکار - کودکارها را طی سه سال تدوین، و پس از تصویب اجباری شدن آنها توسط شورای عالی استاندارد به معرض اجرا گذارد. تا زمان تدوین استانداردهای مذکور، روشهای مورد تایید وزارت جهاد کشاورزی ملاک عمل خواهند بود.

ماده ۵۱- دستگاه‌های متولی و شرکت‌های واردکننده، تولیدکننده و مونتاژکننده سمپاش موظفند دستورالعمل‌های فنی وزارت جهاد کشاورزی را که ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه تهیه و ابلاغ خواهد شد در مراحل مذکور اجرا کنند.

ماده ۵۲- واردکنندگان و تولیدکنندگان انواع کود و سموم موظفند گزارش سالانه عملیات خود را از نظر نوع، میزان ورود، تولید و توزیع کود تا پایان خرداد ماه سال بعد به وزارت جهاد کشاورزی اعلام نمایند.

تبصره - ارائه گزارش سالیانه عملیات مذکور توسط واردکنندگان و تولیدکنندگان جهت تمدید مجوزهای صادره الزامی است.

ماده ۵۳- تمامی هزینه‌های انجام آزمایشات و تفسیر نتایج آنها برای صدور انواع مجوزها و یا برای تطبیق مشخصات کود به عهده متقاضی است.

ماده ۵۴- تولیدکنندگان، واردکنندگان و یا فرموله‌کنندگان کود در صورت لغو مجوز باید تمامی محصولات تولیدی و وارداتی لغو مجوز شده خود را جمع‌آوری نموده و از تولید، توزیع و عرضه آنها خودداری نمایند، در غیر این صورت موضوع از طریق سازمان حفظ نباتات و سازمان حفاظت محیط‌زیست پیگیری خواهد شد.

ماده ۵۵- صاحب کالا باید بازسازی یا امحاء محموله‌های غیرمجاز و یا غیربهداشتی کود را براساس قوانین و دستورالعمل‌های مربوط با رعایت ضوابط بهداشتی و زیست محیطی انجام دهد.

ماده ۵۶- تولید، ترکیب، واردات، خرید، فروش، توزیع و مصرف کودهای غیرمجاز و سموم ثبت نشده در کشور ممنوع می‌باشد.

ماده ۵۷- موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران موظف است با همکاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ضوابط صدور پروانه ایجاد و تأسیس آزمایشگاه‌های اندازه‌گیری باقیمانده سموم را ظرف مدت سه ماه پس از ابلاغ این آیین‌نامه تهیه و ابلاغ نماید.

ماده ۵۸- به منظور توسعه تولید محصولات ارگانیک و سالم، وزارت بازرگانی موظف است با همکاری وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و کشور نسبت به عرضه و قیمت‌گذاری محصولات کشاورزی ارگانیک و سالم از طریق میادین میوه و تره‌بار و سایر مراکز عرضه محصولات اقدام نماید.

ماده ۵۹- به منظور حفظ سلامت انسانی و محیط زیست و کاهش مخاطرات ناشی از سمپاشی هوایی، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان حفظ نباتات) موظف است در صورت نیاز به مبارزه شیمیایی برای کنترل آفات از سایر روشها غیر از مبارزه هوایی استفاده نماید.

تبصره - استفاده از روشهای سمپاشی هوایی بنا به ضرورت در موارد استثنایی و با تشخیص سازمان حفظ نباتات انجام می‌پذیرد.

ماده ۶۰- وزارت جهاد کشاورزی موظف است برای کنترل آفات در عرصه‌های منابع طبیعی با اولویت روشهای غیرشیمیایی و زیستی (بیولوژیک) اقدام نماید.

تبصره - هرگونه عملیات مبارزه با آفات در عرصه‌های مناطق چهارگانه حفاظت شده صرفاً پس از هماهنگی و کسب مجوزهای لازم از سازمان حفاظت محیط زیست انجام خواهد شد.

ماده ۶۱- تمامی فعالان در زمینه تولید، واردات، فرموله کردن، بسته‌بندی، توزیع و فروش کود و سموم موظفند ضوابط و دستورالعمل‌های طرح خوداظهاری سازمان حفاظت محیط‌زیست را رعایت نمایند تمامی صادرکنندگان پروانه‌های بهره‌برداری و مجوزها مکلفند این حکم را به عنوان شرط در پروانه‌های بهره‌برداری و مجوزها درج نمایند.

ماده ۶۲- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است در خصوص فوریت‌های مسمومیت با سموم دفع آفات نباتی اطلاع‌رسانی لازم را برای تولیدکنندگان، واردکنندگان فرموله‌کنندگان توزیع‌کنندگان، فروشندگان و مصرف‌کنندگان به انجام رساند.

ماده ۶۳- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است پرسنل و امکانات لازم را برای آموزش کادر پزشکی جهت تشخیص مسمومیت با سموم دفع آفات نباتی و اقدامات درمانی را فراهم آورد.

ماده ۶۴- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمانهای پزشکی قانونی کشور و حفاظت محیط زیست موظفند حسب مورد اطلاعات مسمومیت‌های اتفاقی و عمدی و یا آلودگیهای زیست‌محیطی با سموم دفع آفات نباتی را ثبت و جهت اعمال مقررات و اقدامات لازم در اختیار سازمان حفظ نباتات قرار دهند.

ماده ۶۵- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است تمهیدات لازم را به منظور پالایش سلامت منابع تأمین آب آشامیدنی از جنبه آلودگی به سموم آفت‌کش و کودهای شیمیایی پیش‌بینی نموده و با همکاری وزارت جهاد کشاورزی (سازمان حفظ نباتات) و وزارت نیرو نسبت به رفع تهدیدات مذکور اقدام نمایند.

ماده ۶۶- وزارت جهاد کشاورزی مکلف است طی یک برنامه مدون پنجساله مصرف سموم در عرصه‌های حساس زیست‌محیطی را ممنوع یا محدود و حتی‌الامکان روشهای مبارزه غیرشیمیایی و بیولوژیک را جایگزین کند.

تبصره - سازمان حفاظت محیط‌زیست موظف است عرصه‌های حساس زیست‌محیطی را سالانه شناسایی و به وزارت جهاد کشاورزی اعلام کند.

ماده ۶۷- وزارت جهاد کشاورزی موظف است تمهیدات لازم را برای ارزیابی سالانه اثرات سوء سموم مجاز بر گونه‌های غیرهدف آفات را از طریق روشهای استاندارد فراهم نموده و نتایج آن را به منظور استفاده نهادهای ذیربط (سازمان حفظ نباتات، سازمان حفاظت محیط‌زیست و هیات نظارت بر سموم) اعلام نماید.

ماده ۶۸- وزارت جهاد کشاورزی موظف است با همکاری سازمان حفاظت محیط‌زیست ظرف شش ماه از ابلاغ این آیین‌نامه، نسبت به تهیه مقررات مورد نیاز به منظور برخورد با تولیدکنندگان، واردکنندگان، فرموله‌کنندگان، توزیع‌کنندگان، فروشندگان و مصرف‌کنندگان متخلف انواع کودها و آفت‌کشها و ارائه آن به مراجع ذی‌ربط اقدام نماید.

ماده ۶۹- وزارت جهاد کشاورزی موظف است با استفاده از امکانات، اعتبارات و پسته‌های سازمانی موجود ساختار لازم را جهت پژوهش‌های هماهنگ در زمینه بهینه‌سازی مصرف سموم و کودهای شیمیایی و جایگزینی نهادهای غیرشیمیایی، توسعه پایدار ارگانیک (بیو) و کنترل بیولوژیک فراهم آورد و ساختار تشکیلاتی مربوط به مبارزه بیولوژیک و مبارزات غیرشیمیایی در سازمان حفظ نباتات و اداره کل جهاد کشاورزی استانها را متناسب با نیاز، بازنگری و تقویت نماید.

ماده ۷۰- وزارت جهاد کشاورزی موظف است در جهت نیل به امنیت غذایی و تولید محصول سالم و ارگانیک اعتبارات تحقیقات بیولوژیک را به نحوی تأمین نماید که نیازهای بخش اجراء و تولیدکنندگان مرتفع شود.

ماده ۷۱- اعطای هرگونه تسهیلات و برقراری هرگونه امتیازات در زمینه تولید، واردات و توزیع کود و سم از سوی دستگاه‌های اجرایی منوط به رعایت مقررات این تصویب‌نامه می‌باشد.

این تصویب‌نامه در تاریخ ۷/۱۲/۱۳۸۹ به تأیید مقام محترم ریاست جمهوری رسیده است.

